ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 13.12.2019
COM(2019) 629 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

δυνάμει του άρθρου 278α του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα σχετικά με την πρόοδο όσον αφορά την ανάπτυξη των ηλεκτρονικών συστημάτωνπου προβλέπονται βάσει του κώδικα

{SWD(2019) 434 final}

Πίνακας περιεχομένων

1. Εισαγωγη 2
2. Ιστορικο 3
3. Γενικη επισκοπηση της προοδου οσον αφορα τα ηλεκτρονικα συστηματα του ΕΤΚ 3
4. Συμπερασμα 12

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο ενωσιακός τελωνειακός κώδικας (ΕΤΚ)[1], που αποτελεί το βασικό νομικό πλαίσιο για τους τελωνειακούς κανόνες και διαδικασίες στο τελωνειακό έδαφος της ΕΕ, προβλέπει την πλήρη μετάβαση σε ένα περιβάλλον χωρίς χαρτί για τις τελωνειακές διατυπώσεις. Η χρήση ηλεκτρονικών συστημάτων για όλες τις επαφές μεταξύ οικονομικών φορέων και τελωνειακών αρχών μειώνει το διοικητικό κόστος και τη γραφειοκρατία και αξιοποιεί τον ρόλο των τελωνείων για τη στήριξη της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Την ίδια στιγμή, οι αυτοματοποιημένες διαδικασίες στα ηλεκτρονικά συστήματα παρέχουν δυνατότητα για ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ των τελωνειακών αρχών και διαλειτουργικότητα μεταξύ των διαφορετικών ηλεκτρονικών συστημάτων, γεγονός που συνεπάγεται καλύτερη προστασία των χρηματοπιστωτικών και οικονομικών συμφερόντων και μεγαλύτερη προστασία από φαινόμενα απάτης, κινδύνους που άπτονται της ασφάλειας και από την πρακτική της άγρας σημείου εισόδου.

Για την επίτευξη αυτού του στόχου, ο ΕΤΚ ορίζει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη πρέπει να προχωρήσουν σε αναβάθμιση της πλειονότητας των υφιστάμενων ηλεκτρονικών συστημάτων, στη διασύνδεση ορισμένων από αυτά τα συστήματα σε διευρωπαϊκό επίπεδο και στην εισαγωγή μιας σειράς νέων συστημάτων ώστε να ολοκληρωθεί ο πλήρης αυτοματισμός των τελωνειακών διαδικασιών και διατυπώσεων. Το άρθρο 280 του ΕΤΚ αναφέρεται στην υποχρέωση εκπόνησης προγράμματος εργασιών του ΕΤΚ[2] (ΠΕ του ΕΤΚ) το οποίο απαριθμεί όλα τα έργα και συστήματα του ΕΤΚ και τις προβλεπόμενες ημερομηνίες για την εγκατάστασή τους. Συνολικά το ΠΕ του ΕΤΚ προβλέπει αναβάθμιση ή δημιουργία δεκατεσσάρων διευρωπαϊκών συστημάτων και τριών αμιγώς εθνικών συστημάτων.

Η παρούσα πρώτη ετήσια έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την πρόοδο στην ανάπτυξη των ηλεκτρονικών συστημάτων περιγράφει τις εξελίξεις από την έναρξη ισχύος του ΕΤΚ. Για τον σκοπό αυτόν, βασίζεται στο ΠΕ του ΕΤΚ το οποίο θεσπίζει ένα σταδιακό και συνεκτικό χρονοδιάγραμμα το οποίο αντιστοιχεί στα στάδια ανάπτυξης για καθένα από τα δεκαεπτά ηλεκτρονικά συστήματα και θεωρείται ως το σημείο αναφοράς για την καταγραφή της προόδου.

Τα έργα που περιλαμβάνονται στο ΠΕ του ΕΤΚ χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες συστημάτων:

i) έντεκα διευρωπαϊκά κεντρικά συστήματα τα οποία θα αναπτυχθούν ή θα αναβαθμιστούν από την Επιτροπή (για τα οποία συχνά απαιτούνται επίσης εργασίες ανάπτυξης ή αναβάθμισης των εθνικών συστημάτων από τα κράτη μέλη)·

ii) τρία αποκεντρωμένα διευρωπαϊκά συστήματα τα οποία πρέπει μεν να αναπτυχθούν ή να αναβαθμιστούν από την Επιτροπή αλλά διαθέτουν σημαντική εθνική συνιστώσα η οποία πρέπει να υλοποιηθεί από τα κράτη μέλη· και

iii) τρία εθνικά συστήματα τα οποία πρέπει να αναπτυχθούν ή να αναβαθμιστούν από τα ίδια τα κράτη μέλη.

Η παρούσα έκθεση αναλύει την πρόοδο που έχει σημειωθεί και για τα τρία είδη συστημάτων, ενώ περιγράφει επίσης τους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν στο

[1] Ο ΕΤΚ εγκρίθηκε στις 9 Οκτωβρίου 2013 με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 952/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Η δέσμη νομικών μέτρων του ΕΤΚ περιλαμβάνει τα εξής: την κατ' εξουσιοδότηση πράξη του ΕΤΚ, την εκτελεστική πράξη του ΕΤΚ, τη μεταβατική κατ' εξουσιοδότηση πράξη του ΕΤΚ, την εκτελεστική πράξη σχετικά με τις τεχνικές ρυθμίσεις του ΕΤΚ και το πρόγραμμα εργασιών του ΕΤΚ.

[2] Άρθρο 280 του ΕΤΚ και εκτελεστική απόφαση 2016/578 της Επιτροπής, υπό επικαιροποίηση.

πλαίσιο κάθε έργου, την αρχιτεκτονική των έργων και την προσέγγιση σε επίπεδο προγραμματισμού. Σε αυτή τη βάση, εφιστά την προσοχή σε πιθανές καθυστερήσεις και στα προβλεπόμενα μέτρα μετριασμού. Η γενική αξιολόγηση της προόδου υλοποίησης του ΠΕ του ΕΤΚ συνοψίζεται στα συμπεράσματα της παρούσας έκθεσης.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Ο ΕΤΚ τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαΐου 2016 και όριζε την 31η Δεκεμβρίου 2020 ως αρχική καταληκτική ημερομηνία για τη σταδιακή ολοκλήρωση των εργασιών μετάβασης και υλοποίησης όσον αφορά την ΤΠ. Το άρθρο 278 του ΕΤΚ ορίζει ότι τα υπάρχοντα ηλεκτρονικά συστήματα και συστήματα σε έντυπη μορφή μπορούν να συνεχίσουν να χρησιμοποιούνται για τη διεκπεραίωση των τελωνειακών διατυπώσεων (τα λεγόμενα «μεταβατικά μέτρα») μέχρι να τεθούν σε λειτουργία τα συναφή νέα ή αναβαθμισμένα ηλεκτρονικά συστήματα που προβλέπονται βάσει του ΕΤΚ.

Το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσαν κανονισμό στις αρχές του 2019[3] ο οποίος ορίζει νέες καταληκτικές ημερομηνίες το 2020, το 2022 και το 2025 για την παύση χρήσης των μεταβατικών διατάξεων, το οποίο συνεπάγεται ότι τα αντίστοιχα ηλεκτρονικά συστήματα πρέπει να έχουν εγκατασταθεί έως τις συγκεκριμένες καταληκτικές ημερομηνίες. Το άρθρο 278α ορίζει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει να υποβάλει ετήσια έκθεση σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται στην εγκατάσταση των εκκρεμούντων συστημάτων.

Δεδομένου ότι η πρώτη ετήσια έκθεση πρέπει να υποβληθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2019, η Επιτροπή αποφάσισε να συλλέξει πληροφορίες σχετικά με την επιτευχθείσα πρόοδο **βασιζόμενη (1) στις εκθέσεις που υποχρεούνται να υποβάλλουν τα κράτη μέλη δύο φορές ετησίως και (2) σε έρευνα που απευθυνόταν στις υπηρεσίες της και στα κράτη μέλη.** Η έρευνα ζητούσε από τους συμμετέχοντες να υποδείξουν ενδεχόμενες εγνωσμένες καθυστερήσεις στα χρονοδιαγράμματα προγραμματισμού για τα ηλεκτρονικά συστήματα. Τα εθνικά σχέδια καθώς και οι πληροφορίες από την έρευνα σχετικά με την πρόοδο στα κράτη μέλη αντικατοπτρίζουν κατά βάση την κατάσταση στα τέλη του Ιουνίου του 2019. Τα στοιχεία που αντλήθηκαν από την έρευνα είναι, αφενός, ποσοτικά υπό τη μορφή καταληκτικών ημερομηνιών και οροσήμων που τηρήθηκαν ή δεν τηρήθηκαν και, αφετέρου, ποιοτικά υπό τη μορφή αναλυτικών περιγραφών σχετικά με τις προκλήσεις που προέκυψαν, τους αναμενόμενους κινδύνους και την εκτιμώμενη πολυπλοκότητα των έργων.

3. ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΤΚ

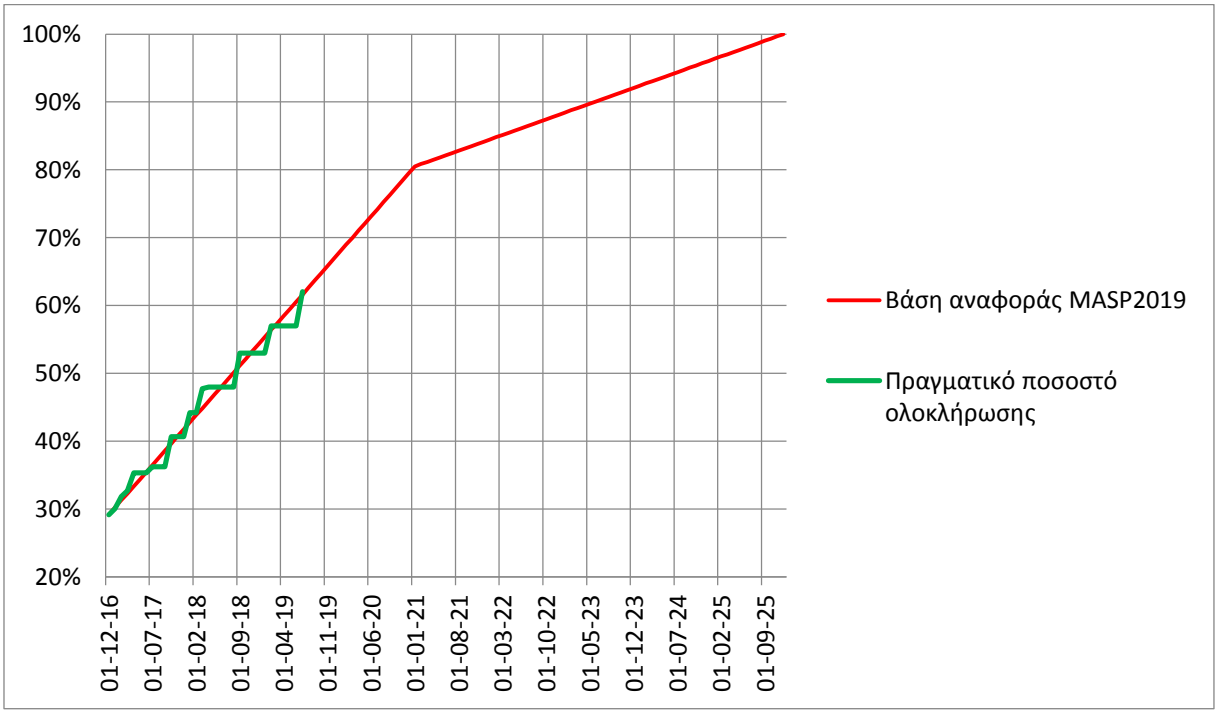
Το έργο της ανάπτυξης συστημάτων ΤΠ περιλαμβάνει διάφορες φάσεις. Αρχικά, εκπονείται έκθεση επιχειρηματικής σκοπιμότητας, η οποία παρέχει αιτιολόγηση του έργου και ορίζει τις απαιτήσεις σε κονδύλια του προϋπολογισμού. Συνήθως, η έκθεση επιχειρηματικής σκοπιμότητας περιλαμβάνει το επιχειρηματικό περιβάλλον, περιγραφή του προβλήματος, περιγραφή και το αντικείμενο του έργου, πιθανές εναλλακτικές λύσεις, το κόστος και το χρονοδιάγραμμα του έργου. Ακολούθως, συντάσσεται έγγραφο γενικής θεώρησης, το οποίο παρέχει λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά με τον ορισμό του έργου ως προς την αρχιτεκτονική, το κόστος, το χρονικό πλαίσιο και τους κινδύνους, καθώς και άλλες

[3] Κανονισμός (ΕΕ) 2019/632 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 952/2013 για την παράταση της μεταβατικής χρήσης μέσων άλλων από τις ηλεκτρονικές τεχνικές επεξεργασίας δεδομένων που προβλέπονται στον ενωσιακό τελωνειακό κώδικα (ΕΕ L 111 της 25.4.2019, σ. 54-58).

πληροφορίες όπως τα ορόσημα, τα παραδοτέα και η οργάνωση του έργου. Στη συνέχεια, χρησιμοποιείται προτυποποίηση επιχειρηματικών διαδικασιών (Business Process Modelling), μια μέθοδος γραφικής απεικόνισης των επιχειρηματικών διαδικασιών που προβλέπονται από τη νομοθεσία υπό μορφή ροών διαδικασιών ή μοντέλων διαδικασιών, η οποία βοηθά στην ανάπτυξη των λειτουργικών προδιαγραφών για τα συστήματα. Το πλεονέκτημα της γραφικής απεικόνισης των μοντέλων διαδικασιών είναι ότι διασφαλίζει ενιαία κατανόηση και ανάλυση. Σε αυτό το πλαίσιο, αναπτύσσονται οι τεχνικές προδιαγραφές οι οποίες προσδιορίζουν με μεγαλύτερη λεπτομέρεια τον τρόπο με τον οποίο θα κατασκευαστεί το σύστημα, την αρχιτεκτονική που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί, τα μηνύματα που θα υποβάλλονται από τους οικονομικούς φορείς, τις διεπαφές με άλλα συστήματα, τα σχέδια δοκιμών κ.λπ.

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη πραγματοποιούν τακτικές συναντήσεις για να καθορίσουν και να συμφωνήσουν τα εν λόγω έγγραφα έργου για το κάθε διευρωπαϊκό σύστημα, επιζητώντας συστηματικά τη διαβούλευση με τους οικονομικούς φορείς μέσω της Ομάδας Εμπορικών Επαφών. Μια από τις μείζονες προκλήσεις είναι να διασφαλιστεί ότι τα υπάρχοντα συστήματα συνεχίζουν να λειτουργούν ομαλά όσο βρίσκονται υπό ανάπτυξη τα νέα συστήματα, και να επιτευχθεί ομαλή μετάβαση ΤΠ από τα υπάρχοντα συστήματα στα αναβαθμισμένα συστήματα. Αυτό είναι ζωτικής σημασίας ώστε να μην υπάρξει διακοπή των εμπορικών και των τελωνειακών πράξεων.

Η Επιτροπή εγκατέστησε ή αναβάθμισε με επιτυχία έξι κεντρικά συστήματα και αναμένεται να ολοκληρώσει δύο ακόμη κεντρικά συστήματα έως την 31η Δεκεμβρίου 2020. Συνεπώς, έως τα τέλη του 2020 η Επιτροπή θα έχει ολοκληρώσει συνολικά οκτώ από τα δεκατέσσερα διευρωπαϊκά συστήματα για τα οποία είναι υπεύθυνη. Τα υπόλοιπα έξι διευρωπαϊκά έργα, τρία εκ των οποίων είναι αποκεντρωμένα και περιλαμβάνουν σημαντικές συνιστώσες προς ολοκλήρωση από κράτη μέλη, βρίσκονται εντός των προθεσμιών που έχουν συμφωνηθεί στο πλαίσιο του ETK, του ΠΕ του ETK και του MASP-C 2019. Οι δραστηριότητες που έχουν ολοκληρωθεί από την Επιτροπή έως σήμερα αντιστοιχούν περίπου στο 62 % του αναπτυξιακού έργου της έως το 2025 όπως παρουσιάζεται στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 1: Ποσοστό εκτέλεσης των εργασιών της Επιτροπής για την υλοποίηση του ΠΕ του ΕΤΚ

Τα κράτη μέλη οφείλουν να ολοκληρώσουν την αναβάθμιση των τριών εθνικών συστημάτων τους έως το 2022, εξαιρουμένης της συνιστώσας εξαγωγών του εθνικού Συστήματος Ειδικών Καθεστώτων, που συνδέεται στενά με το διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Εξαγωγών και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να εγκατασταθεί ταυτόχρονα με αυτό.

Τα έξι ολοκληρωθέντα διευρωπαϊκά κεντρικά συστήματα (νέα συστήματα και αναβαθμίσεις) είναι τα εξής:

- **ΕΤΚ – Σύστημα Εγγεγραμμένων Εξαγωγέων** - *REX/ΣΕΕ* (νέο): αποσκοπεί στη διάθεση επικαιροποιημένων πληροφοριών τόσο για τους εγγεγραμμένους εξαγωγείς που είναι εγκατεστημένοι σε χώρες του ΣΓΠ (χώρες που επωφελούνται από το σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων της ΕΕ που παρέχει προνομιακή πρόσβαση στην αγορά της ΕΕ), όσο και για τους οικονομικούς φορείς της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εξάγουν σε χώρες του ΣΓΠ και σε ορισμένες άλλες χώρες. Η πρώτη φάση του συστήματος REX1 αναπτύχθηκε το 2015, πριν ακόμη από την έναρξη ισχύος του ΕΤΚ, και το ολοκληρωμένο σύστημα REX2 **εγκαταστάθηκε με επιτυχία το 2018**.
- **ΕΤΚ – Σύστημα Τελωνειακών Αποφάσεων** - *CDS/ΣΤΑ* (νέο): στοχεύει στην εναρμόνιση σε ολόκληρη την Ένωση των διαδικασιών τελωνειακών αποφάσεων που σχετίζονται με την εφαρμογή της τελωνειακής νομοθεσίας, παρέχοντας δυνατότητα για ηλεκτρονική υποβολή των αιτήσεων μέσω ενιαίας ευρωπαϊκής τελωνειακής πύλης για τους εμπορευόμενους και διευκολύνοντας τις διαβουλεύσεις μεταξύ των τελωνειακών αρχών κατά τη διάρκεια της περιόδου λήψης αποφάσεων και τη διαχείριση της διαδικασίας χορήγησης αδειών. Το σύστημα αυτό **εγκαταστάθηκε με επιτυχία το 2017.**
- **Άμεση πρόσβαση των εμπορευόμενων στα ευρωπαϊκά συστήματα πληροφοριών** – *UUM&DS/ΟΔΧ&ΨΥ* (Ομοιόμορφη διαχείριση χρηστών και ψηφιακή υπογραφή) (νέο): στοχεύει στην παροχή τεχνικής διευκόλυνσης για επαλήθευση ταυτότητας και διαχείριση των οικονομικών φορέων και επιτρέπει την εφαρμογή της εναρμονισμένης με την ΕΕ πρόσβασης των εμπορευόμενων στα διάφορα ηλεκτρονικά τελωνειακά συστήματα που προβλέπονται στον ΕΤΚ. Το σύστημα αυτό **εγκαταστάθηκε με επιτυχία το 2017**.
- **ΕΤΚ – Σύστημα Καταχώρισης και Ταυτοποίησης Οικονομικών Φορέων** – *EORI/ΣΚΤΟΦ* (αναβάθμιση): στοχεύει στην ελάχιστη αναβάθμιση του υπάρχοντος συστήματος που επιτρέπει την καταχώριση και τον προσδιορισμό των οικονομικών φορέων της Ένωσης και των τρίτων χωρών που δραστηριοποιούνται σε τελωνειακά θέματα στην Ένωση. Η εν λόγω αναβάθμιση του υπάρχοντος συστήματος **εγκαταστάθηκε με επιτυχία το 2018**.
- **ΕΤΚ – Επιτήρηση 3** – *SURV3* (αναβάθμιση): αποσκοπεί στην αναβάθμιση, προκειμένου να ευθυγραμμιστεί με τις απαιτήσεις του ΕΤΚ, της υπάρχουσας βάσης δεδομένων που καταγράφει και συγκεντρώνει όλα τα εμπορικά δεδομένα της ΕΕ (εισαγωγές και εξαγωγές) που παρέχονται σε καθημερινή βάση από τις εθνικές

τελωνειακές αρχές**.** Η εν λόγω αναβάθμιση του υπάρχοντος συστήματος **εγκαταστάθηκε με επιτυχία τον Οκτώβριο του 2018**. Ωστόσο, η ολοκλήρωση του έργου προϋποθέτει την εγκατάσταση του αναβαθμισμένου συστήματος εισαγωγών και εξαγωγών των κρατών μελών (βλ. επόμενα έργα).

- **ΕΤΚ – Δεσμευτικές Δασμολογικές Πληροφορίες –** *ΒΤΙ/ΔΔΠ* (αναβάθμιση): στοχεύει στην ευθυγράμμιση με τους κανόνες ΕΤΚ της από μακρού υφιστάμενης βάσης δεδομένων η οποία περιέχει όλες τις δεσμευτικές δασμολογικές πληροφορίες που έχουν εκδοθεί από τις τελωνειακές αρχές των κρατών μελών. Τα βήματα 1 και 2 ολοκληρώθηκαν τον Οκτώβριο 2017. Η δεύτερη φάση σημείωσε καθυστέρηση δύο τριμήνων στο στάδιο της επεξεργασίας. Εντούτοις, ο γενικός προγραμματισμός τηρήθηκε και το ευθυγραμμισμένο με τον ΕΤΚ σύστημα eBTI **ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο του 2019**. Σε αυτό περιλαμβανόταν επίσης η κατασκευή της πρόσβασης στο σύστημα μέσω της τελωνειακής πύλης για τους εμπορευόμενους της ΕΕ.

Τα δύο διευρωπαϊκά κεντρικά συστήματα που πρέπει να ολοκληρωθούν έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020 δυνάμει του άρθρου 278 παράγραφος 1 του ΕΤΚ είναι τα εξής:

- **ΕΤΚ — Εγκεκριμένοι Οικονομικοί Φορείς –** *ΑΕΟ/ΕΟΦ* (αναβάθμιση): αποσκοπεί στη βελτίωση των επιχειρηματικών διαδικασιών όσον αφορά τις αιτήσεις και τις άδειες των ΕΟΦ, λαμβάνοντας υπόψη τις νομοθετικές τροποποιήσεις του ΕΤΚ. Η φάση 1 ολοκληρώθηκε στις 5 Μαρτίου 2018 και η φάση 2, μέρος 1 ολοκληρώθηκε την 1η Οκτωβρίου 2019, συμπεριλαμβανομένων των νέων απαιτήσεων του ΕΤΚ για ηλεκτρονική υποβολή μέσω της τελωνειακής πύλης για τους εμπορευόμενους της ΕΕ, και των αλλαγών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Η φάση 2, μέρος 2 (επόμενες διαδικασίες) **είναι προγραμματισμένη για τις 16 Δεκεμβρίου 2019.**
- **ΕΤΚ – Φύλλα Πληροφοριών για Ειδικά Καθεστώτα-** *INF/ΠΕΚ* (νέο): αναπτύσσει ένα νέο σύστημα για την υποστήριξη και τον εξορθολογισμό των διαδικασιών διαχείρισης δεδομένων και την ηλεκτρονική επεξεργασία των δεδομένων που απαιτούνται σε σχέση με τις τελωνειακές διατυπώσεις που καλούνται ειδικά καθεστώτα. Οι τεχνικές προδιαγραφές ολοκληρώθηκαν στις 30 Ιουνίου 2018. Δεν έχουν διαπιστωθεί κίνδυνοι για την **εγκατάσταση έως την 1η Ιουνίου 2020.**

Τα τρία συστήματα των κρατών μελών που πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022 δυνάμει του άρθρου 278 παράγραφος 2 του ΕΤΚ είναι τα εξής:

- **ΕΤΚ – Γνωστοποίηση άφιξης (***ΝΑ/ΓΑ***), Γνωστοποίηση Προσκόμισης (***ΡΝ/ΓΠ***) και Προσωρινή εναπόθεση (***TS/ΠΕ***)** (αναβάθμιση): αποσκοπεί στην αυτοματοποίηση των διεργασιών σε εθνικό επίπεδο όσον αφορά τις γνωστοποιήσεις άφιξης των μεταφορικών μέσων, την προσκόμιση των εμπορευμάτων και τις διασαφήσεις προσωρινής εναπόθεσης, όπως περιγράφεται στον ΕΤΚ, καθώς και στην υποστήριξη της εναρμόνισης μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των εμπορικών επιχειρήσεων και των τελωνείων. Το Βέλγιο ανέλαβε πρωτοβουλία συνεργασίας με 12 άλλα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη για την εκπόνηση των προδιαγραφών. Ομάδα εμπειρογνωμόνων, συγχρηματοδοτούμενη από το πρόγραμμα «Τελωνεία 2020», θα συνεχίσει να παρέχει την κατάλληλη τεχνική τεκμηρίωση. Έως σήμερα δεν έχουν

σημειωθεί καθυστερήσεις. Ωστόσο, ορισμένα κράτη μέλη επέστησαν την προσοχή σε ενδεχόμενους κινδύνους για καθυστερήσεις όπως αναφέρεται στις πληροφορίες που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη σχετικά με τον εθνικό προγραμματισμό και την πρόοδο που έχει σημειωθεί.

- **ΕΤΚ – Εθνικά Συστήματα Εισαγωγών –** *NIS/ΕΣΕ* (αναβάθμιση): αποσκοπούν στην εφαρμογή όλων των απαιτήσεων σχετικά με τις διαδικασίες και τα δεδομένα που απορρέουν από τον ΕΤΚ και αφορούν τις εισαγωγές. Τα κράτη μέλη πρέπει να αναπτύξουν τεχνικές προδιαγραφές σε εθνικό επίπεδο ως ένα πρώτο βήμα προς την ολοκλήρωση των συστημάτων. Έχουν ενημερώσει την Επιτροπή ότι οι εν λόγω προδιαγραφές έχουν δρομολογηθεί και ότι αναμένεται να ολοκληρωθούν σε διάφορες ημερομηνίες έως την 1η Ιουλίου 2021. Έως σήμερα, δεν έχουν αναφερθεί καθυστερήσεις όσον αφορά την καταληκτική ημερομηνία του 2022.
- **ΕΤΚ – Ειδικά Καθεστώτα** *(SP/EK)* (αναβάθμιση): στοχεύουν στην εναρμόνιση και διευκόλυνση των ειδικών καθεστώτων (τελωνειακή αποταμίευση, ειδικός προορισμός, προσωρινή εισαγωγή και τελειοποίηση προς επανεξαγωγή και τελειοποίηση προς επανεισαγωγή). Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόσουν στα εθνικά συστήματά τους όλες τις απαιτούμενες τροποποιήσεις του ΕΤΚ για τα εν λόγω ειδικά καθεστώτα. Η πρώτη συνιστώσα (εξαγωγές) των ΕΚ θα υλοποιηθεί παράλληλα με και στο πλαίσιο του εθνικού έργου για το Αυτοματοποιημένο Σύστημα Εξαγωγών (ΑΣΕ) (με καταληκτική ημερομηνία το 2025), ενώ η δεύτερη συνιστώσα (εισαγωγές) θα αποτελεί μέρος της αναβάθμισης των Εθνικών Συστημάτων Εισαγωγών (με καταληκτική ημερομηνία το 2022). Πέντε κράτη μέλη έχουν ήδη αρχίσει να καταρτίζουν τις τεχνικές προδιαγραφές για τη Συνιστώσα 1. Πέντε κράτη μέλη έχουν ολοκληρώσει τις τεχνικές προδιαγραφές για τη Συνιστώσα 2, ενώ οκτώ άλλα κράτη τις εκπονούν. Η εισαγωγή νέων λειτουργιών, η νέα δομή δεδομένων και η πρόβλεψη μεταβατικής περιόδου συντελούν όλα στην πολυπλοκότητα του εν λόγω έργου. Επιπροσθέτως, ενδέχεται να υπάρξουν καθυστερήσεις λόγω των αλληλεξαρτήσεων με το ΑΣΕ και την αναβάθμιση των Εθνικών Συστημάτων Εισαγωγών. Έως σήμερα δεν έχουν διαπιστωθεί κίνδυνοι και η πρώτη καταληκτική ημερομηνία είναι πλέον το 2022.

Τα έξι διευρωπαϊκά έργα με την ειδική αρχιτεκτονική, η οποία απαιτεί σε ορισμένες περιπτώσεις συνδυασμό κεντρικών και εθνικών συνιστωσών ή συνδέεται με εθνικό σύστημα, ενίοτε δε περιλαμβάνει περισσότερες από μία φάσεις ή συνιστώσες έργου, και καταληκτική ημερομηνία στις 31 Δεκεμβρίου 2025 δυνάμει του άρθρου 278 παράγραφος 3 του ΕΤΚ είναι τα εξής:

- **ΕΤΚ – Διαχείριση Εγγυήσεων –***GUM/ΔΕ* (νέο): αποσκοπεί στη διασφάλιση της κατανομής και της διαχείρισης σε πραγματικό χρόνο, σε ολόκληρη την ΕΕ, των συνολικών τελωνειακών εγγυήσεων που υποβάλλουν οι συναλλασσόμενοι όπου υπάρχει κίνδυνος να μην καταβληθούν οι δασμοί. Οι τεχνικές προδιαγραφές εκτιμάται ότι θα έχουν ολοκληρωθεί έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2022 για τη Συνιστώσα 1 που συνδέεται με τη *διευρωπαϊκή ΔΕ* και έως τις 30 Νοεμβρίου 2024 για τη Συνιστώσα 2 που συνδέεται με το *εθνικό σύστημα διαχείρισης εγγυήσεων*. Η υλοποίηση του έργου έχει μόλις αρχίσει.
- **ΕΤΚ – Αναβάθμιση του Συστήματος Ελέγχου Εισαγωγών –** *ICS/ΣΕΕ 2* (αναβάθμιση): αποσκοπεί στην ενίσχυση της ασφάλειας και της προστασίας της αλυσίδας εφοδιασμού μέσω της βελτίωσης της ποιότητας των δεδομένων, της αρχειοθέτησης δεδομένων, της διαθεσιμότητας δεδομένων και της ανταλλαγής δεδομένων όσον αφορά τις γνωστοποιήσεις πριν από την άφιξη («συνοπτικές

διασαφήσεις εισόδου») και τις συναφείς πληροφορίες κινδύνων και ελέγχου. Οι τεχνικές προδιαγραφές ολοκληρώθηκαν στις 30 Ιουνίου 2018, οπότε το έργο βρίσκεται εντός χρονοδιαγραμμάτων και δεν έχουν αναφερθεί κίνδυνοι για καθυστερήσεις. Το έργο θα τεθεί σε λειτουργία σε τρία στάδια ώστε να είναι εφικτή η μετάβαση για κάθε μέσο μεταφοράς.

- **ΕΤΚ – Αποδεικτικό Ενωσιακού Καθεστώτος –** *PoUS/AEK* (νέο): για την αποθήκευση, διαχείριση και ανάκτηση όλων των διασαφήσεων που παρέχουν οι συναλλασσόμενοι για να αποδείξουν το ενωσιακό καθεστώς των εμπορευμάτων τους. Το έργο αυτό μπορεί να υλοποιηθεί σε κεντρικό ή σε εθνικό επίπεδο αλλά πολλά κράτη μέλη έχουν διαμηνύσει ρητώς την πρόθεσή τους να χρησιμοποιούν το κεντρικό σύστημα που αναπτύσσεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Δεδομένου ότι η εφαρμογή του τελωνειακού δηλωτικού εμπορευμάτων βάσει του ΕΤΚ ως αποδεικτικού ενωσιακού καθεστώτος (ΑΕΚ) εξαρτάται από την εφαρμογή της ευρωπαϊκής ναυτιλιακής ενιαίας θυρίδας, το έργο θα παραδοθεί σε δύο φάσεις προκειμένου να αποφευχθούν οι ασυνέπειες και να μειωθούν οι κίνδυνοι. Τα κράτη μέλη που επέλεξαν να αναπτύξουν συνιστώσα του συστήματος σε εθνικό επίπεδο επισήμαναν ότι είναι δύσκολο να προβλεφθεί κατά πόσον η υλοποίηση θα συμβαδίσει με το χρονοδιάγραμμα που ορίζεται στο πρόγραμμα εργασιών επειδή το έργο βρίσκεται ακόμη σε πρώιμο στάδιο.

- **ΕΤΚ — Κεντρικός Τελωνισμός για Εισαγωγή –** *CCI/KTE* (νέο): αποσκοπεί στον συντονισμό μεταξύ των σχετικών τελωνείων του χειρισμού των τελωνειακών διασαφήσεων και της άδειας παράδοσης των εμπορευμάτων, ώστε οι οικονομικοί φορείς να μπορούν να εκτελούν κεντρικά τις συναλλαγές τους με τις τελωνειακές αρχές. Το σύστημα θα βασίζεται στα νέα εθνικά συστήματα εισαγωγών και θα επιτρέπει αυτοματοποιημένη λειτουργία της διαδικασίας κεντρικού τελωνισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι λειτουργικές προδιαγραφές για τη Φάση 1 του ΚΤΕ εγκρίθηκαν τον Μάρτιο του 2019, συνεπώς το έργο βρίσκεται εντός χρονοδιαγραμμάτων. Οι τεχνικές προδιαγραφές πρέπει να ολοκληρωθούν έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2020 για τη Φάση 1 και έως τις 30 Ιουνίου 2022 για τη Φάση 2.

- **ΕΤΚ — Νέο Μηχανογραφημένο Σύστημα Διαμετακόμισης –** *NCTS/ΝΜΣΔ* (αναβάθμιση): Το Νέο Μηχανογραφημένο Σύστημα Διαμετακόμισης ευθυγραμμίζει το υφιστάμενο ενωσιακό και κοινό σύστημα διαμετακόμισης με τις νέες απαιτήσεις του ΕΤΚ όπως η ευθυγράμμιση της ανταλλαγής πληροφοριών με τις απαιτήσεις περί δεδομένων του ΕΤΚ και η αναβάθμιση και ανάπτυξη διεπαφών με άλλα συστήματα. Έως σήμερα, δεν έχουν σημειωθεί καθυστερήσεις όσον αφορά τη *Φάση 5 του ΝΜΣΔ*, οι τεχνικές προδιαγραφές ολοκληρώθηκαν τον Δεκέμβριο του 2019 και το έργο βρίσκεται αυτή τη στιγμή εντός χρονοδιαγράμματος. Ο προγραμματισμός προβλέπει οριστικοποίηση της έκθεση επιχειρηματικής σκοπιμότητας για τη *Φάση 6 του ΝΜΣΔ* (διασύνδεση με άλλα συστήματα) εντός του 2020.

- **ΕΤΚ – Αυτοματοποιημένο Σύστημα Εξαγωγών –** *AES/ΑΣΕ* (αναβάθμιση τόσο του υφιστάμενου διευρωπαϊκού συστήματος όσο και των υφιστάμενων εθνικών συστημάτων εξαγωγών): αποσκοπεί να εφαρμόσει τις απαιτήσεις του ΕΤΚ σε θέματα εξαγωγών και εξόδου εμπορευμάτων. Το έργο που συνδέεται με το *διευρωπαϊκό ΑΣΕ* (Συνιστώσα 1 του έργου) συνεπάγεται εφαρμογή των απλουστεύσεων που προβλέπει ο ΕΤΚ για τις συναλλαγές με στόχο τη διευκόλυνση των εξαγωγών εμπορευμάτων για τις ευρωπαϊκές εταιρείες, όπως ο κεντρικός τελωνισμός, καθώς και των υποχρεώσεων βάσει του ΕΤΚ για καλύτερη

παρακολούθηση των εμπορευμάτων που εξέρχονται από το τελωνειακό έδαφος της ΕΕ με στόχο την πρόληψη της απάτης. Έως σήμερα, δεν έχουν σημειωθεί καθυστερήσεις, οι τεχνικές προδιαγραφές για τη Συνιστώσα 1 (διευρωπαϊκό ΑΣΕ) ολοκληρώθηκαν τον Δεκέμβριο του 2019 και το έργο βρίσκεται αυτή τη στιγμή εντός χρονοδιαγράμματος. Όσον αφορά τη Συνιστώσα 2 του έργου σχετικά με την *αναβάθμιση των Εθνικών Συστημάτων Εξαγωγών*, οι τεχνικές προδιαγραφές θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί έως την 1η Σεπτεμβρίου 2022. Τα κράτη μέλη πρέπει να ολοκληρώσουν τη συνιστώσα εξαγωγών των Συστημάτων Ειδικών Καθεστώτων τους (βλ. ανωτέρω) ταυτόχρονα με το ΑΣΕ.

Κίνδυνοι για καθυστερήσεις

Το 2018 το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο διερεύνησε τα αίτια των καθυστερήσεων στην παράδοση των ηλεκτρονικών συστημάτων του ΕΤΚ στην ειδική έκθεση αριθ. 26[4]. Διαπιστώθηκε ότι οι καθυστερήσεις οφείλονταν σε διάφορους παράγοντες, και ειδικότερα: στην αλλαγή του αντικειμένου του έργου, στους ανεπαρκείς πόρους που χορηγούνται από την ΕΕ και τα κράτη μέλη, και σε μια χρονοβόρα διαδικασία λήψης αποφάσεων λόγω της πολυεπίπεδης δομής διακυβέρνησης. Η έκθεση επισήμανε επίσης ότι η Επιτροπή δεν ανέφερε δεόντως τις καθυστερήσεις και ότι οι στόχοι και οι ρυθμίσεις υποβολής εκθέσεων του προγράμματος «Τελωνεία 2020» δεν ενδείκνυντο για την παρακολούθηση της υλοποίησης. Στο μεταξύ, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη προχώρησαν στη λήψη σημαντικών μέτρων με στόχο τη βελτίωση της εποπτείας υλοποίησης και παράδοσης και, ως εκ τούτου, μπορούν πλέον να αποφεύγουν κινδύνους περαιτέρω καθυστερήσεων στην υλοποίηση του ΠΕ του ΕΤΚ με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και να παρακολουθούν την εφαρμογή των συστάσεων που διατυπώνονται στην ειδική έκθεση.

Σε γενικές γραμμές, πρέπει να επισημανθεί ότι κάθε νέα πολιτική πρωτοβουλία που θα εγκριθεί από τώρα έως το 2025 και θα επιβάλλει υποχρεώσεις στα τελωνειακά συστήματα ενέχει τον κίνδυνο να προκαλέσει καθυστέρηση στην ολοκλήρωση των ηλεκτρονικών συστημάτων του ΕΤΚ εντός των καθορισμένων προθεσμιών. Ο κόσμος μεταβάλλεται με ταχείς ρυθμούς και στο μέλλον μπορεί να καταστεί κρίσιμη – π.χ. για λόγους ασφάλειας και προστασίας από έκνομες ενέργειες – η απαίτηση ανάληψης πρόσθετων καθηκόντων από τις τελωνειακές αρχές στα σύνορα της ΕΕ. Ωστόσο, τα νέα αυτά καθήκοντα ενδέχεται να απαιτούν περαιτέρω τροποποιήσεις των ηλεκτρονικών συστημάτων.

Όσον αφορά την πραγματοποιηθείσα έρευνα, **μια από τις βασικές διαπιστώσεις είναι η γενικευμένη ύπαρξη δυσκολιών και κινδύνων για καθυστερήσεις στα κράτη μέλη λόγω της έλλειψης πόρων και της πολυπλοκότητας των έργων του ΕΤΚ**. Σημαντικός αριθμός κρατών μελών ανέφεραν ελλιπή εθνική προετοιμασία της διαχείρισης των έργων. Υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες δεν έχουν ακόμη κατακυρωθεί οι διαγωνισμοί για κανένα από τα έργα και σε ορισμένες περιπτώσεις δεν έχουν ακόμη οριστεί εθνικοί διαχειριστές έργου. Τα κράτη μέλη επισήμαναν την έλλειψη ανθρώπινων πόρων ως ιδιαίτερο στοιχείο κινδύνου για την επιτυχή και έγκαιρη υλοποίηση των έργων. Το πρόβλημα των ανθρώπινων πόρων παρατηρείται όχι μόνο σε ποσοτικό αλλά και σε ποιοτικό επίπεδο, με ορισμένα κράτη μέλη να δηλώνουν ότι το προσωπικό τους δεν διαθέτει την απαιτούμενη τελωνειακή εμπειρογνωσία.

[4] Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (2018), *Σειρά καθυστερήσεων στην υλοποίηση των συστημάτων ΤΠ των τελωνείων: τι έφταιξε;*

Επιπροσθέτως, ορισμένα κράτη μέλη εξέφρασαν **ανησυχία σχετικά με την εικαζόμενη αστάθεια των κοινών απαιτήσεων περί δεδομένων που πρέπει να χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς των ηλεκτρονικών συστημάτων**. Οι εν λόγω κοινές απαιτήσεις περί δεδομένων θεσπίζονται στο παράρτημα Β[5] της δέσμης μέτρων της κατ' εξουσιοδότηση πράξης του ΕΤΚ. Κατά την ανάπτυξη ορισμένων διευρωπαϊκών συστημάτων διαπιστώθηκε ότι σε ορισμένες περιπτώσεις το παράρτημα Β δεν ήταν δυνατό να εφαρμοστεί λόγω των λειτουργικών αναγκών ή ότι η εφαρμογή του θα επέσυρε δυσανάλογα υψηλό κόστος. Παραδείγματος χάρη, στο πλαίσιο του ICS/ΣΕΕ 2 ήταν αναγκαίο να προστεθούν στήλες στο παράρτημα Β ώστε να αποτυπώνονται όλα τα σύνολα δεδομένων που μπορεί να υπάρχουν στο ICS/ΣΣΕ 2. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα αναθεώρηση του παραρτήματος Β με στόχο την ευθυγράμμισή του με τις λειτουργικές και τεχνικές προδιαγραφές για τα διευρωπαϊκά συστήματα και τη διασυστημική εναρμόνιση, όπως ζητήθηκε από τα κράτη μέλη και τους οικονομικούς φορείς. Η αναθεώρηση θα έχει, όπως είναι φυσικό, επιπτώσεις στα εθνικά συστήματα, παρόλο που καταβλήθηκε προσπάθεια από όλες τις πλευρές ώστε οι επιπτώσεις αυτές να είναι κατά το δυνατόν περιορισμένες. Αυτό δημιουργεί δυσαρέσκεια στα κράτη μέλη που έχουν προχωρήσει στην ανάπτυξη των εθνικών συστημάτων τους, παρά το γεγονός ότι η αναθεώρηση του παραρτήματος Β έγινε γενικώς δεκτή με θετικό τρόπο.

Προβλέπεται ότι έως τα τέλη του 2019 θα επιτευχθεί συμφωνία με τα κράτη μέλη σχετικά με το αναθεωρημένο παράρτημα Β και ότι εντός του 2020 θα εγκριθεί η σχετική νομοθεσία. Ωστόσο, τα κράτη μέλη εκφράζουν την ανησυχία ότι αυτή η αστάθεια επηρεάζει δυσμενώς τις προσπάθειές τους για εθνικό προγραμματισμό. Συγκεκριμένα, συμφωνούν ότι η συχνή προσθήκη νέων υποχρεώσεων και καταληκτικών ημερομηνιών με τις επικαιροποιήσεις του ΠΕ του ΕΤΚ θέτει σε κίνδυνο τη δυνατότητά τους να εντάξουν τις κοινές απαιτήσεις περί δεδομένων στα εθνικά συστήματά τους. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι η τρέχουσα αναθεώρηση του ΠΕ του ΕΤΚ ήταν αναγκαία για την ορθή εφαρμογή του τροποποιημένου άρθρου 278 του ΕΤΚ. Η τροποποίηση του άρθρου 278 του ΕΤΚ αποτελεί καρπό συμβιβασμού μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής. Η εφαρμογή των διαφόρων στηλών του παραρτήματος Β της κατ' εξουσιοδότηση πράξης του ΕΤΚ συνδέεται με τις ημερομηνίες εγκατάστασης των ηλεκτρονικών συστημάτων που ορίζονται στο ΠΕ του ΕΤΚ.

Μία ακόμη ανησυχία που διατυπώθηκε από τα κράτη μέλη είναι **η αστάθεια που δημιουργείται και οι δυσκολίες στον προγραμματισμό λόγω των συνεχών κύκλων αναθεώρησης των επιχειρηματικών εγγράφων και των εγγράφων ΤΠ.** Οι εν λόγω κύκλοι αναθεώρησης (στους οποίους τα έγγραφα υποβάλλονται σε επαναλαμβανόμενες επικαιροποιήσεις ως αποτέλεσμα της υποβολής νέων στοιχείων από τους ειδικούς) είναι αναγκαίοι προκειμένου να διασφαλιστεί ενιαία κατανόηση και υλοποίηση των συστημάτων. Στις περιπτώσεις όπου τα κράτη μέλη εξαρτώνται από την οριστικοποίηση των εγγράφων τεκμηρίωσης του έργου, ορισμένες φορές δεν έχουν να επιδείξουν κανενός είδους εθνικό προγραμματισμό για ορισμένα έργα. Αν και πολλά κράτη μέλη δηλώνουν πρόθυμα να προχωρήσουν στη λήψη μέτρων μετριασμού προκειμένου να διασφαλίσουν την τήρηση των προθεσμιών που ορίζονται στο ΠΕ του ΕΤΚ σε σχέση με τον προγραμματισμό, οι απαιτούμενες διαδικασίες εκτίμησης επιπτώσεων είναι χρονοβόρες και πολύπλοκες και επιβραδύνουν τις προσπάθειές τους.

[5]Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2015/2446 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της 28ης Ιουλίου 2015, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 952/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά λεπτομερείς κανόνες σχετικούς με ορισμένες από τις διατάξεις του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 343 της 29.12.2015, σ. 1).

Τα κράτη μέλη ανέφεραν ότι λειτουργούν με βάση **ευέλικτη μεθοδολογία**[6], η οποία αφήνει περιθώρια ευελιξίας. Ωστόσο, η υιοθέτηση μιας τέτοιας προσέγγισης σημαίνει ταυτόχρονα ότι ορισμένα έργα μπορούν να προγραμματιστούν μόνο έξι τρίμηνα εκ των προτέρων. Επομένως, τα εν λόγω κράτη μέλη δεν έχουν ακόμη ακριβή εικόνα σχετικά με το αν θα καταφέρουν να τηρήσουν τις στοχευόμενες ημερομηνίες εγκατάστασης για ορισμένα συστήματα.

Τέλος, αναμένεται ότι θα εμφανιστούν νέες προκλήσεις, που θα απαιτούν νέα τελωνειακή πολιτική, θέσπιση νέων νομικών μέτρων και μέτρων ΤΠ, ενίοτε επειγόντως, και πολλές φορές θα θέσουν σε κίνδυνο τα ήδη συμφωνηθέντα χρονοδιαγράμματα προγραμματισμού για την εφαρμογή του ΠΕ του ΕΤΚ (π.χ. ηλεκτρονικό εμπόριο κ.λπ.).

Εν κατακλείδι, δεν διαπιστώνεται προς το παρόν κρίσιμος κίνδυνος σε σχέση με την καταληκτική ημερομηνία για την ολοκλήρωση της υλοποίησης των συστημάτων ΕΤΚ έως τα τέλη του 2025. Τούτου λεχθέντος, οι ομάδες ΤΠ της Επιτροπής και των τελωνειακών διοικήσεων των κρατών μελών πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους τους κατάλληλους πόρους ώστε να περιοριστεί ο μεγάλος τρέχων κίνδυνος να μην τηρηθούν οι καταληκτικές ημερομηνίες για ορισμένα από τα συστήματα, κατά κύριο λόγο εθνικά συστήματα. Είναι αναγκαίο να διατεθεί το κατάλληλο μόνιμο προσωπικό στις ομάδες ΤΠ ώστε να ηγηθούν των έργων, και να προβλεφθούν χρηματοδοτικοί πόροι στο τρέχον πρόγραμμα «Τελωνεία 2020» και στο μελλοντικό πρόγραμμα που θα το αντικαταστήσει, προκειμένου να διασφαλιστεί η παράδοση από τους εξωτερικούς συνεργάτες. Είναι επίσης αναγκαίο να αποφευχθούν η υφέρπουσα διεύρυνση του αντικειμένου των έργων και η θέσπιση νέας νομοθεσίας που θα έχει αντίκτυπο στο τελωνειακό σύστημα πριν από τα τέλη του 2023. Εάν ληφθούν αυτά τα μέτρα, σύμφωνα με τις συστάσεις της έκθεσης του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, το επίπεδο κινδύνου αναμένεται ότι θα είναι ελεγχόμενο.

Μέτρα μετριασμού

Η Επιτροπή **χρησιμοποιεί πίνακα ελέγχου ως εργαλείο παρακολούθησης της προόδου και ενημέρωσης για το πολυετές στρατηγικό σχέδιο για τα ηλεκτρονικά τελωνεία (MASP-C)** με σκοπό την καταγραφή της προόδου εφαρμογής του. Ως βάση αναφοράς για τα ορόσημα του πίνακα ελέγχου λαμβάνεται το MASP-C 2019 και το ΠΕ του ΕΤΚ για το 2019. Ο πίνακας ελέγχου υποβάλλεται σε τριμηνιαία βάση στα κράτη μέλη (Ομάδα Συντονισμού Ηλεκτρονικών Τελωνείων) και στους οικονομικούς φορείς (Ομάδα Εμπορικών Επαφών) για σκοπούς ενημέρωσης και συντονισμού.

Σήμερα η Επιτροπή δεν παρακολουθεί απλώς την πρόοδο έναντι των βασικών οροσήμων των έργων όπως στο ΠΕ του ΕΤΚ και στο MASP-C αλλά θέτει και νέα επιμέρους ενδιάμεσα ορόσημα ανά έργο (π.χ. ορόσημα βάσει των οποίων όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν ολοκληρώσει τις δοκιμές συμμόρφωσης). Αυτή η πιο στενή παρακολούθηση είναι αναγκαία προκειμένου να καταστεί διαχειρίσιμη η εγκατάσταση των αποκεντρωμένων διευρωπαϊκών συστημάτων και να αποφευχθεί το πρόσθετο κόστος της παράλληλης λειτουργίας παλαιών και νέων συστημάτων σε περίπτωση εκτεταμένου χρονικού περιθωρίου εγκατάστασης. Επειδή τα εν λόγω κεντρικά διευρωπαϊκά συστήματα με την αποκεντρωμένη αρχιτεκτονική τους θα είναι αποτελεσματικά μόνον εάν όλα τα κράτη μέλη ολοκληρώσουν τη μετάβαση στο νέο περιβάλλον, η Επιτροπή προέτρεψε τα κράτη μέλη να μην περιμένουν να εξαντληθεί το χρονικό περιθώριο εγκατάστασης για να πραγματοποιήσουν τη μετάβαση στα νέα συστήματα. Από το 2020 θα λειτουργήσει **«πρόγραμμα τριμηνιαίας**

[6]Μέθοδος διαχείρισης έργων, χρησιμοποιούμενη ειδικά για ανάπτυξη λογισμικού, η οποία χαρακτηρίζεται από κατανομή των εργασιών σε σύντομες φάσεις εργασίας και από συχνή επανεκτίμηση και προσαρμογή των σχεδίων.

παρακολούθησης εθνικών διοικήσεων» για τα διευρωπαϊκά συστήματα ΑΣΕ και ΝΜΣΔ με κύριους δείκτες επιδόσεων, με στόχο τη μέτρηση της προόδου σε τακτική βάση και την έγκαιρη επισήμανση προβλημάτων που ενδέχεται να ανακύψουν.

Ως πρόσθετο συνοδευτικό μέτρο, η Επιτροπή θα εφαρμόσει **«πρόγραμμα συντονισμού εθνικών διοικήσεων»** στις αρχές του 2020 με στόχο τη στήριξη των κρατών μελών στην ανάπτυξη και εγκατάσταση των εθνικών συνιστωσών τους για τα διευρωπαϊκά συστήματα. Υπάρχει ειδική εστίαση στα συστήματα αυτά, επειδή το 2016-2017 τα κράτη μέλη συμφώνησαν ότι τα συστήματα εισαγωγών, διαμετακόμισης και εξαγωγών είναι τα κεντρικά συστήματα και θα πρέπει να θεωρούνται ως οι κορυφαίες προτεραιότητες για εγκατάσταση. Επειδή ορισμένα κράτη μέλη έχουν μεταθέσει το έργο της μετάβασης των εθνικών συστημάτων και συνιστωσών τους όσον αφορά τις διαδικασίες εισαγωγών, διαμετακόμισης και εξαγωγών προς το τέλος των χρονικών περιθωρίων εγκατάστασης, υπάρχει κίνδυνος να μην έχουν προβλέψει επαρκή χρόνο για τις δοκιμές και την οριστικοποίηση των εγκαταστάσεων σύμφωνα με τις κοινές προδιαγραφές και την πολιτική μετάβασης ΤΠ. Επειδή τα διευρωπαϊκά συστήματα θα λειτουργήσουν όπως πρέπει μόνον αφού ενταχθούν όλα τα κράτη μέλη, τα προβλήματα ή οι καθυστερήσεις εγκατάστασης σε εθνικό επίπεδο θα έχουν αντίκτυπο στο επίπεδο των διευρωπαϊκών συστημάτων και θα θέσουν σε κίνδυνο την έγκαιρη ολοκλήρωση.

Επιπροσθέτως, με βάση τις παρατηρήσεις των κρατών μελών, η Επιτροπή εντόπισε ήδη έναν κίνδυνο για την ολοκλήρωση των εθνικών συστημάτων έως το 2022, ιδίως στον τομέα της εισόδου των εμπορευμάτων και των εισαγωγών, γεγονός που θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά την ολοκλήρωση του ΚΤΕ.

Τα ανωτέρω προγράμματα θα βοηθήσουν στον συντονισμό της διαδικασίας μετάβασης ΤΠ από το 2020 και μετά με ειδικό κέντρο εξυπηρέτησης, διαδικτυακά σεμινάρια, διμερείς επισκέψεις, κατάρτιση, παρακολούθηση των δοκιμών συμμόρφωσης, υποβολή εκθέσεων προόδου ανά τρίμηνο, διαχείριση παροχής υπηρεσιών κ.λπ. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή πρέπει να εξοπλιστούν επαρκώς για την αντιμετώπιση των επερχόμενων προκλήσεων.

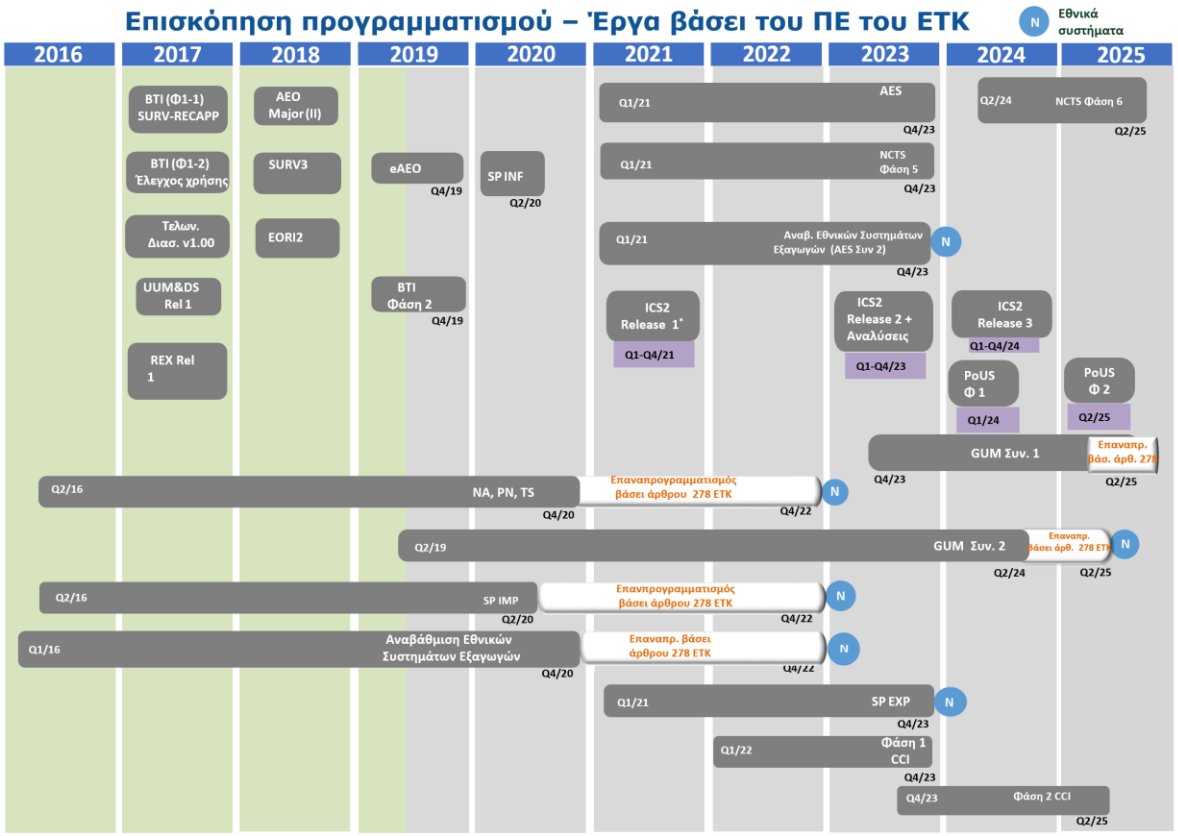
Τα αποτελέσματα των προγραμμάτων αυτών θεωρείται ότι θα συνεισφέρουν πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο και θα αξιοποιηθούν στις μελλοντικές ετήσιες εκθέσεις προόδου. Θα παράσχουν αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο για κάθε έργο και για κάθε κράτος μέλος.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Εν κατακλείδι, είναι προφανές ότι η Επιτροπή και τα κράτη μέλη **αντιμετωπίζουν προκλήσεις** στην ολοκλήρωση της εγκατάστασης των ηλεκτρονικών συστημάτων του ΕΤΚ εντός των σχετικών προθεσμιών. Διαπιστώνονται προβλήματα σε επίπεδο πόρων στα κράτη μέλη, τα συστήματα είναι πολύπλοκα και διασυνδεδεμένα, και πρέπει να υπάρξει ομαλή μετάβαση από τα υπάρχοντα στα αναβαθμισμένα συστήματα, ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι επιπτώσεις στις συναλλαγές.

Εντούτοις, είναι επίσης σαφές ότι **επιτυγχάνεται απτή πρόοδος. Σημαντικός αριθμός ηλεκτρονικών συστημάτων έχουν ήδη εγκατασταθεί και σήμερα είναι πλήρως λειτουργικά.**

Τα υπόλοιπα συστήματα έχουν κατά βάση δρομολογηθεί και προγραμματίζεται να ολοκληρωθούν εντός της περιόδου 2020-2025 σύμφωνα με τον προγραμματισμό των έργων όπως ορίζεται στο ΠΕ του ΕΤΚ. Στο διάγραμμα 2 κατωτέρω παρουσιάζεται συνοπτική επισκόπηση του προγραμματισμού και της προόδου .

Διάγραμμα 2: Προγραμματισμός έργων με βάση το ΠΕ του ΕΤΚ

Όσον αφορά αυτά τα υπόλοιπα συστήματα, παρόλο που έχει αναδειχθεί σειρά ζητημάτων σε επίπεδο κρατών μελών, δεν έχουν διαπιστωθεί **κρίσιμοι κίνδυνοι** έως τη χρονική στιγμή σύνταξης της παρούσας έκθεσης. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα συνεχίσουν τις τακτικές συναντήσεις τους **για τον συντονισμό και την παρακολούθηση των έργων** μέσω των πινάκων ελέγχου του MASP-C και μέσω των ενισχυμένων απαιτήσεων προγραμματισμού και υποβολής εκθέσεων προόδου για την υλοποίηση του ΠΕ του ΕΤΚ. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα συνεχίσουν επίσης τις εργασίες επεξεργασίας και ανάπτυξης των υπόλοιπων διευρωπαϊκών συστημάτων όσον αφορά τις εκθέσεις επιχειρηματικής σκοπιμότητας και τα έγγραφα γενικής θεώρησης, καθώς και την εκπόνηση των λειτουργικών και τεχνικών προδιαγραφών (συμπεριλαμβανομένων μεταβατικών τεχνικών προδιαγραφών σε ορισμένες περιπτώσεις) ως βάση για την εισαγωγή και εγκατάσταση των συστημάτων.

Η Επιτροπή προγραμματίζει **πρόσθετα μέτρα μετριασμού** από τις αρχές του 2020, συγκεκριμένα ένα πρόγραμμα συντονισμού με στόχο τη συνδρομή των κρατών μελών στην εγκατάσταση των εθνικών συνιστωσών των συστημάτων ΑΣΕ και ΝΜΣΔ, και ένα πρόγραμμα παρακολούθησης για την αξιολόγηση της προόδου τους σε αυτόν τον τομέα. Με τη βοήθεια αυτών των εργαλείων διαχείρισης, η Επιτροπή είναι βέβαιη ότι διαθέτει τους κατάλληλους μηχανισμούς για την αντιμετώπιση των επερχόμενων δυναμικών προκλήσεων. Πολλά κράτη μέλη, από την πλευρά τους, δηλώνουν πρόθυμα να προχωρήσουν στη λήψη μέτρων μετριασμού, προκειμένου να διασφαλιστεί η τήρηση των προθεσμιών προγραμματισμού που ορίζονται στο ΠΕ του ΕΤΚ.

Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τον προγραμματισμό και την κατάσταση προόδου κάθε έργου περιέχονται σε **έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που δημοσιεύεται μαζί με την παρούσα έκθεση.**